

Нереплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків
Щодня члено по 16 сот.	

РУСЛАН

«Вирости ми очі і душу ми не веші: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5^{1/2} год пополудни

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламаций неопечатані від порт. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня до 30 с. від стрічки.

Руска справа в польськім освітленю.

(Замітки з нагоди брошури «Z. Milkowski (Jeż) Sprawa ruska w stosunku do sprawy polskiej». Lwów 1902).

(Дальше).

Хоч Мілковський за приводом деяких і то давнішої школи істориків польських, які все польське лише прославляли і всі недостачі і хиби закривали, дійшов до такого вислідку, що подавані рускими і російськими істориками причини війни козацьких не могли бути поважними, признає він таки в дальних, виводах вчасні і другій стороні правду. Вправді такі вибухи, які бували під проводом Наливайків, Сулим, Палюків і інших треба, як він каже, зачислити на карб сваволі, але не ту боротьбу страшну, завзяту, не ту братобійну, екстермінаційну, що Русь порушила до глибини і польську державу підконала в основах. Причин сеї війни — Хмельниччина — треба, як каже Мілковський, глядіти в суспільно-політичній устрою Польщі. Як в Польщі витворив ся лицарський стан, що боронив Польщі проти німецького напору з заходу, так на південнім сході, на Україні витворила ся козацьчина проти наїздів татарських. Немалу прислугу віддала козацьчина і Польщі, однак Польща не уміла оцінити сего. В душах козацького лицарства, як сама психологія вказує, зроджувало ся почуте кривди, яке проявляло ся в домаганнях до старого лицарства, упривілейованого, верховладного. Ті, що відчували такі кривди, жалували ся на се голосно, перед козацтвом, перед всіма, що давали їм послух, і тим в широкіх верствах заціплювало ся почуте кривд. Звертали ся з жалобами до короля, завислого від шляхти, до сойму, т. є. до суду, що був в тій справі інтересованою стороною, звертали ся до гетьманів, сенаторів, що знали вагу сих жалоб, але не скорі були узглядняти «хлопські жалоби». Але ці жалоби не висловлювали найдосаднішої, найсушнішої, бо психічно відчуваної кривди. Сі жалоби держали ся в границях гнєту, а сей гнет таємний в душі козацькій, викликавав тим більший гнів. Кари за вибухи, споводовані сим гнівом, роздратовували, скріпляли домагання, морально і психологічно посилювали вибухам, які ждали лише відповідного начальника. Так зродила ся пам'ятна і для Польщі погубна Хмельниччина. Мілковський каже, що дорогою до козацьких війн війшла релігійна справа і заняла провідне становище, що сею дорогою Русь протягом трох віків приспану державну ідею викликала ітучно і беззглядно і що наслідком сего не Русь на місці Польщі станула, але Русь і Польща пішли в московські лика.

З сего останнього висновку Мілковського виходило би, що не Польща завинила тому, що її така доля постигла і Русь, але що сему винні козацькі війни, яких причини по його і деяких польських істориків думці не можна вважати пова-

жними причинами. Колиж він сам признає, що соймові ухвали і конституції були просто лише на папері, як і нині у нас багато законів і розпорядків, а виконна влада не мала відповідної сили, коли він признає самоволлю в поступованню «короленья», як Шайноха влучно назвав тамопних вельмож, та що за прикладом короленья допускала ся самоволі і дрібна шляхта, коли отже признає таке розвельможене олігархії в Польщі і таку анархію, що рільник був приневолений кидати землю, на якій сидів, а утікати в далекі полудневі степи, то чуж дивна се річ, що там на полудні громадили ся і виростали местники тих народних кривд, що ждали лише слушного часу, вижидали лише ватажка, щоб стати на їх чолі? А коли почала ся Хмельниччина, то так само годі було предвидіти її вислідку, як звичайно не можна наперед оцінити досягlosti таких подій. Нарід доведений до розпуки безладом державним, де годі було допросити ся і діждати ся виміру справедливости, в тій розпущі думав собі: «нехай буде гірше, аби інше» і дійшло до того, як Шевченко висловив ся: «Польща впала і нас придавила». А всеж таки головних причин всего того мусить всякий безсторонний глядіти в тім анархічній стані Речипосполитої, якого поправи домагали ся визначні державні мужі в Польщі, але не могли її перевести.

Дальше розводить ся автор про гайдамаччину, якій по його думці дав почин Дорошенко, а завершила її уманська різня, прелюдия до розборів Польщі. По розборах здавало би ся, каже Мілковський, що «Nad zwycięzami, nad zwycięzopuni — trawą usłana mogiła zapada», що втихнуть народні антагонізми поміж народами, які входили в склад давньої Польщі. Однак інакше стало ся, сим антагонізмом покориювали ся правительства тих держав, яким дістали ся частини давньої Польщі.

(Дальше буде).

3 канадійської України.

(Дальше)

Епископ з Альберти не міг прибути сего пополудня до нас, але телефонував, що завтра вишле коні по нас, щоб ми у него загостили кілька днів. До Ст. Альберту, де мешкає епископ, є 9 миль. Трема фірами удали ся ми в понеділок з рана туди і прибули на сам обід.

Епископ Леґаль, муштина середнього зросту, літ 52, вступив був тому літ 24 до конгрегації Облатів, прибувши тут вже священником з Бретоні. По повістяті відбутім в Монреалю, вислали его законні власти на місню межі Індіан в околиці нинішнього С. Альберту. Їхав він туди з караваною французьких колоністів цілих 94 літ. На місні перебув літ 12. Виучив ся языка індіанського тутешнього племені, як свого рідного. Епископом вістав перед 5 літами. Чоловік се великих чеснот, надзвичайно поєдинчий, щирый, правдивий апостол.

Мешкає в домі Облатів, де займає дві малі комнати, не ріжнучи ся нічим від комнат других

монахів. Перша служить ему за покій рецепційний і канцелярню, в котрій працює, друга за скарбницею. В одній ні в другій не видне ні диванів, ні портієр, ні фіранок у вікон, ні софи, ні крісел вибиваних; крім великого стола, обложеного книжками і паперами, та двох шафів, повних книжок, лиш 5 чи 6 простих крісел, та кілька образів на стінах — се ціле умебльоване єпископських апартаментів.

Коли ми надіхали до єпископії, стояв вже єпископ враз з кількома Облятами перед порогом дому. Ігумен дому, сивий старець, приставив нам крісло до воза, щобсьмо вигіднійше могли злісти; єпископ з не удаваною щиростию, стискаючи нам руки, витав нас, як своїх братів. «Прецінь увінчали ся мої старання, повторяв він весело, добрим вислідком. Я вже 4 роки писав за вами і до Папи і до наших настоятелів законних. Дуже — дуже я вдоволений, що щасливо прибулисте».

Відтак завіз нас до своєї келії. Ту показав нам справді цілу пачку листів, які писав був від чотирох літ і до Риму і до Галичини з просьбою о руских священників.

— Добрі то люди, ті ваші галицькі емігранти, — говорив онісіє — працювати, оцадні, побожні, але щож — се віщі без пастиря. А є їх в моїй дієцезії певно зо 12 тисяч. Я їм не могу помочи, бо їх бесіди не розумію, їх обряду не знаю. Я був по їх колоніях вже зо 5 разів, та мені серце краяло ся, видячи, що они загинуть на душі, если не прийдуть рускі священники. Тепер мені легше. Був ту о. Заклинський тому рік, та він багато лиха наробив. Перед ним був о. Ардан. Добрий священник, але не хотів зістати в Канаді. Був потому о. Тимкевич, також добрий робітник, але і він відіхав. А ви, гадаю, не відідете вже назад, бо ви монахи. О, тут є праця, — я надію ся, що тут з часом не один монастир, але 15 домів будете мати. Бо Русини тут численні — розсіяні, — молодіж росте без провуду, — а всі на вас чекають, як на своїх спасителів. Що буде в моїх силах, як на вам поможу, бо я знаю, що то значить бути місіонарем.

Відтак показав нам декрет пропаганди, в котрім таяж не дозволяє Русинам в Канаді на зміну свого обряду.

— Я писав до Риму, говорив єпископ, реляцію, чи жожуть мої священники уділяти святі тайни, особливо крещеніє Русинам. Бо в остатніх літах між Русинами зачала ся ширити шизма російська. Єї не було би тут, коли би рускі священники були ту прийшли давнійше. Але нарід темний, не розуміючий навіть, чим є шизма, не могучи дочекати ся своїх священників, звернувшись в остатнім році до православного священника, котрий тут, не знаю, яким світом, явив ся і осів на кольонії Восток. І вже яких 100 родин перейшли формально на шизму. Знов кілька Русинок вийшло за протестантів. В Едмонтоні пані протестантські тягнуть рускі дівчата до своїх церков. В тім замішано дві родини рускі звернули ся були до мого священника з просьбою, щоб їх прийняли до лат. обряду, інакше грозили переходом на шизму. Мій священник їх приняв, але занятав сейчас мене, чи зробити мін се легально. Я відісе ся до Риму і одержав сей декрет, що Русинам зміняти обряду не вільно. Вільно їм лиш, як довго своїх священників не мають, приймати святі тайни в лат. обряді, котре то дозволене в нічим не сьміє нарушити їх приналежності до обряду руско-католицького.

Не потребує додати, які ми були раді почути, що сей декрет прибув до Альберти на кілька вже літ перед нашим приходом.

Відтак повів нас єпископ до трапези на обід. В Канаді крім гербати, кави та молока, подаваних не лише на сніданє але й на обід та вечеру, не уживають ніяких інших напиків при столі.

Стіл сам відзначає ся великою простотою. На сніданє подають всегда мясо (крім п'ятниці) варене або печене або зимне з додатками картофель, або цвiклових бураків, опісля кава або гербата з молоком, чи без него, як хто волисть, вкінці часом овочі. Ті самі д'яна приходять і на обід і на вечеру з тим додатком, що на початок подають зупу або росіл. — Господар дому сам набирає на тарелі зупу, сам також крає мясо і подає на тарелях кождому з приятелів при столі.

По обіді збирають ся всі отці і братя домашні на спільну годину розмови. Братя Обляти носять майже всі бороду, сьвященники рівнож переважно є з бородами — можуть однак бороду голити. Братя носять одіж законну лиш в сьвято і неділі, через цілий же тиждень убирають ся по сьвітски і сповняють всі праці тяжкі — обробляють поле, орють, сіють, сповняють уряд фірмана, доять корови, рубають дрова і т. д. По обіді приходять на спільну рекреацію з отцями, кладуть тютюн до файки і балакають весело з прочими — відтак знов до праці.

З полудня показував нам єпископ школу, яку заложив перед двома роками для виховання кандидатів на сьвященників. Має днесь 17 учеників в літах від 8 року до 17. Меж ними 7 є метисів, себ-то мішанців білої раси з індієйськими родичами, 1 Поляк Францішок Хмилевский з Хлопівки, прочі суть Французи і Англіки. Був минулого року і один хлопець, Русин-сирота. Єпископ хвалив великий его талант до науки — але хлопчина помер.

Даліше показав нам маленький будинок. — Се, каже, перша церковця, котру перед 50 роками поклав був о. Лякомб. Сам рубав на ню дерево в лісі, сам его обжесував, звозив, і поклав в церкву. По 10 літах збудовав таким самим способом отсю другу церковцю, що й до тепер нам служить, а за рік будемо мати вже гарну церкву з цегли.

Звідільсьмо опісля школу Сестер, спроваджених тут з Франції єпископом. «Я вже 8 конгрегацій законних спровадив до моєї дієцезії, казав єпископ — числячи до того Вас Василян і Сестри Служебниць». — В школі Сестер дає єпископ удержанє 80 сиротам дівчатам. Школа притім є публичною. Знайшлисьмо меж учениками двох Русинів. Один 8-літній хлопчина вже нічого не уміє по руски, за те по англійски і французки говорить знаменито. Звідки походять, які его родичі були, не знає. Лиш то знає, що зве ся Михайло.

Привів его тому 4 роки якийсь чоловік з Едмонтону — знайшовши хлопця блукаюче по місті. Правдоподібно загубили его наші емігранти. Відшукати їх не удало ся. Буде колись певно — Облят місіонар!

Другий хлопець, літ дванадцять, приведений тут рівнож перед чотирма літами якимсь хлопцем галицьким, був прогнаний від вітчизна з фарми, побитий і покалічений. Сестри заопіковали ся і тим бідаком. Вже майже забув говорити по руски. Оба хлопці досить повятливі. — Між дівчатами, що ходять до школи Сестер, виділи ми всілякої народности учениці: англійських найбільше, відтак Француски, Ірландці, Китайці, метиси, Полька одна (не уміє іначе говорити, як по англійски — також сирота прийнята з милосердя). — Ми переночували в Альберті і повернули аж ві вторник до Едмонта.

Сьогодні помістила тутешня протестантська часопись дуже симпатичну нотатку про наш приїзд на працю меж Галішеними, як звуть наших Русинів. Галішени до недавна були посьміховищем для Англіївців та Французів через свою непорядність, а вчасти через проступки, котрих тут не знало: крадіж, брехню в суді, відступство від віри, збиткованє ся чоловіків над жінками. Першим, кого тут повішено, був Галішен, що для заробку убив двох людей. Тепер люди наші — через дороблюванє ся маєстків, зачинають приходити до честі у чужинців.

В середу вечер зготував нам о. Джін нову несподіванку. Понеже в неділю не всі Русини могли зійти ся на наше повитанє, зарядив він нове зібранє в школі. На се зібранє явила ся вся Русь едмонтонська. Прибув і Єпископ. Школу прибрали наші дівчата в цвiти та паперові окраси з написами англійськими. Коли ми забрали місця на кріслах, засьпівала молодіж «Мир вам братя». — Опісля дівчина Марія Борис вручила нам адресу привітну, виголосивши єї вперед дзвінким голосом. Адреса звучала: «Ми рускі дівчата едмонтонські желаємо Вам з цілого серця Многоя літа і молимо Бога, щоби благословив Вас за всі Ваші труди і Вашу працю коло нас в новім краю. А ми обіцємо всі, що будемо старати ся приправити ся, щоби ємо були добрими і справедливими дівчатами нашої св. Церкви. Заким Ви до нас завітали, окружували нас многі небезпеченства для душі. Але Господь Бог видів нашу добру волю і жажду серця, бути добрими Русинками і не опустив нас, і дав нам широго ошкіуна єпископа Legal'a і отця Джана і добрі матери Гертруду і Тересу, котрі вже більше як два роки працюють над едмонтонськими Русинками, учать нас, старають ся о нас, і ошкіують ся нами. Нині ми їм перший раз дякуємо явно, а Вас просимо, перейміть дбальість над нами на дальше, щоби наша радість була повна».

Дівчина, котра єю адресу виголосила, написала єї, видно, сама, бо така она проста, а щира. Є то дівча, котрої родичі перейшли на шизму. Она — служить у адвоката протестанта Мек Дональда і остала сама одна з своєї родички католицької. По англійски говорить на чудованє Англіїям, як родовита Альбіонка. Ходить правильно до школи Сестер, — маю надію, що з неї удасть ся виробити добру учительку. Та-ж дівчина відсьпівала опісля ту жну сьпіванку уложену єї братом, котру тут подаю:

Тяжко жити у Канаді,

В тій безлюдній чужині;

Між лісами і степами,

Бідній рускій людині.

Серце в грудях мов би камінь

Привалений тяготом,

Всегда ние, вечно тужить,

За далеков вітчизнов.

Дни робучі, дни звичайні,

Яко тако проминуть,

В дни недільні, в дни сьвятотні

З душі сльози гіркі-сь ллють.

Ся пісня відсьпівана по майстерски, порушила всіх нас Русинів до сліз.

Дівчата відтак засьпівали пісню по англійски при акомпаняменті фісгармонії. Я єї не розумів, не посідаючи єще англійської бесіди. Відтак молодий Літавский виголосив вершом, зложеним собою самим другу привітну адресу в імени едмонтонських руских хлопців, додаючи до адреси касетку з узбираною на борзі колектою около 11 доларів.

По подякованю з нашої сторони за так сердечний другий привіт, закінчили наші Русини пісню: «Не пора, не пора» — і «Пречистан Діво Мати». Єпископ — урадований розмовляв ввічли о майже з кождим нашим Русиним та дівчатами, питаючи, де служать, яку заплату мають, чи тішать ся нашим приїздом, уділив опісля благословенія і в супроводі майже цілого зібраня повернули ми домів

(Конець буде).

Д о п и с ь.

З Тернополя.

Минулого тижня мали ми малі вибори. Вибирано іменно одного члена і одного заступника до християнської ради, котра через смерть бл. п. Янера, б. лат. пробоща, стала неповною. Вибори ті, се справа чисто льокальна — та все таки не малої ваги она і для загальної рускої справи. Они бо повинні були получити усіх Русинів Тернопольян так, щоби був вишов до тої ради Русин, тим більше, що та рада християнська, маючи рішати о справах конфесійних християнської тернопільської громади, рішати ме не о одній справі рускій. З рускої сторони поста-

влено кандидатом д-ра Чикалюка а на заступника радного міщанина Остапука.

Та хоч великі афіші товстими буквами повідомляли руских виборців о виборі та звивали їх тим самим до сповнення їх горожанського обовязку — то не змогли они переломити рутенської байдужности. Ледви 140 знайшло ся таких, що сповнили свій обовязок та дали голос на д-ра Чикалюка і Остапука. Проте нічо дивного, що-до ради вибраний зістав: Поляк др. Погорецький, хоть Поляків, управнених до голосованя далеко менше ніж Русинів. Та найсумнійше в тій цілій справі те, що інтелігенція рускі дуже слабу участь брала у тих виборах та тим самим дала злий примір міщанам, котрі не то, що в малім дуже числі явили ся до вибору але аж 58 з них дали голос на Поляка! Взагалі відділилась руска тернопільська інтелігенція китайським муром від тутешніх міщан — тож і не диво, що не має на них майже ніякого впливу, та що ті, далеко зле стоять поза сьвідомими рускими міщанами інших міст а навіть містечок, от пр. Комарна. Переломити той китайський мур постановила філія «Просьвіти» і в тій цілі уряджує в салі товариства «Руска Бесіда» популярні виклади для міщан. Перший виклад відбуде ся в неділю 6. с. м. а виголосить на ній проф. др. Ст. Рудницький: «Дещо про сьвіт божий». По відчиті відбудуть ся ще продукції музикально-вокальні.

Може ті виклади «Просьвіти» завяжуть тіснійші зносини між інтелігенцією а міщанством та через те піднесуть у міщан руского духа, котрий на добре у них дримає.

«Дзєннік польскі» переполоханий руским гайдамацтвом видить его усюда, ба навіть і нашого о. пароха зробив в однім з послідних чисел гайдамаку, закидуючи єму, що хоче заволодіти будучим польським парохом тай тому всіми силами попирає о. Панькевича, яко такого, котрий буде повільним орудієм у его руках. А тимчасом о. Панькевич не зовсім з тих, котрі би так дуже сприяли Русинам — а ся ціла его вина лежить в тім, що він не є кандидатом старости, тай тому то «Дзєннік» зробив з него приятеля Русинів, бажаючи при тім нагнати голосів для свого кандидата о. Твардовського, капітульного канцлера зі Львова. А що той отчик є кандидатом п. старосціни, а сам пан староста за ним вганяє по радних, тож дуже легко догадатись, звідки виїппа та допись. Поляки бють ся — а Русини завили!

Минулого тижня устроювали Поляки вечерок в честь Косцюшки. На вечерок той записали собі з Ігровиці чистої крови Поляка, Івана Білоуса, «мовцен народового» на золотівським вшехпольським вєцу — тай той нирецитував їм, вивчену на память натріотичну промову. Всі присутні дуже нею опушевлялись та складали єму гратуляції. Та між ними був і наш презес міста др. Лукаковский, котрих не знати чого тай за чим полпентав ся там на вечерок та ще і розмовляв ласкаво із Білоусом. Того Білоуса возили Поляки ще і до Підволочиска, де він знова те саме їм повторив.

Наконець поділю ся з читачами веселою вісткою. Кількалітні заходи тернопільської рускої громади увінчались успіхом: в суботу утворена буде перша кляса рускої дівочої школи! Нарешті добили ся Русини свого та все таки не так як у людей. Отвирають клясу майже при кінці першого курсу. Та мимо того належить надівати ся, що рускі міщани чей зрозуміють вагу рускої школи, тай перепишуть до тої кляси своїх дітей із польських шкіл. Учителькою тої кляси має стати п. Навроцка, учителька виділової жіночої школи, так що по єї відході з тої школи не буде там ні одної учительки Русинки.

З державної ради.

На засіданях державної ради сего тижня раджено над справою похатної торгівлі, яка тягула ся як солітер аж через три засідання, але увага всіх звернена більше на позакулісові переговори в справі чесько-німецької угоди і звязаним з тою справою уздібненем палати до праці.

У вторник, на початку засіданя зложив новий стрийський посол п. гр. Старженський польське приреченє, а президент палати заяви-

щ) проти вибору Старкеньського прийшов протест, котрий віддано легітимацийній комісії. Відтак раджено над наглим внесенем пос. Ферга про похатництво. По довгий промові соціаліста пос. Еленбогена, який виступив проти внесення, відповідав ще пос. Грос, як провідник соціально-політичної комісії в справі неділішного відпочинку в нотаріальних і адвокатських канцеляриях. На сім перервано наради.

В середу, по відчитанню внесень та інтерпеляцій, відповідали президент і міністер просьбі на інтерпеляції, а відтак пішла дальша дискусія про похатничу торгівлю. В ході дискусії міністер торгівлі бар. Каль пояснив, що супроти дуже суперечних жадань та змагань правительством старалося утворити рід компромісу для охорони оправданих бажань. В економічно більше розвинених краях не відчувалося вже такої недогідности похатничої торгівлі. Однак жалоби торговельників на похатничу конкуренцію є в деякій мірі оправдані. В околицях, віддалених від залізничної сітки, похатничу торгівлю є важким способом збування товарів. З другої сторони несправедливе обмеження похатництва привело би багато осіб до нужди і примусило би до еміграції. Ті засади руководили правительством, а підвищене податку на похатничу торгівлю має на цілі лише охоронити перед її залпом деякі околиці.

По довгий дискусії вибрано генеральними бесідниками пп. Венциса contra і Бегема pro, а по їх промовах ухвалено перейти до подрібної дискусії над законом.

В середу переведено подрібну дискусію над § 1. закона про похатничу торгівлю. По промовах генеральних бесідників пп. Еленбогена contra і Лозера pro, ухвалила палата § 1. після змісту, проктованого комісією.

Між відчитаними інтерпеляціями знаходяться: пос. Ник. Василька в справі святкування свята в буковинських судах і пос. Брайтера в справі заповідженого антикарського страйку в Галичині, в справі поступовання віденської біржевої палати супроти біржевого комісіонера Артура Кона та вкінці в справі масової різні Вірмен в Туреччині.

Слідуюче засідання в середу.

НОВИНИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат. Григорія акр.; рим.-кат. Николай. В неділю: руско-кат. Катерини; рим.-кат. Амвросія.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорі відновленні передплати, зглядно о вирівнанні залеглих, бо на кредит не будемо висилати часописи.

— **3 Наук.** Товариства ім. Шевченка. Засідане фільологічної секції буде вівторник дня 9. с. м. о годині 6. вечером з таким порядком: 1. др. О. Маковей «Три гал.-р. граматика», реф. др. Ол. Колесса. 2. П. Житенький: «Острозька трагедія», реф. др. Ів. Франко. 3. В. Гнатюк: «Пісенні новотвори в укр. народній словесности». 4. Біжучі справи.

— **Папський ювілей в Стрию.** Заходом Русинів Стрийщини відбуде ся вівторник 16. грудня в сали «Народного Дому» Стрийського в честь 25-літнього понтифікату Святійшого Отця Льва Папи Римського ювілейний концерт при ласкавій співучасті солістки-сопраністки пані Маєрової, повної оркестри 15. п. п. під управою капелмейстера п. Конопаска, і «Стрийського Бояна». Комітет відніс ся до Високопреосвященного Митрополита Кир. Андрея з просьбою, щоби зволив прийняти протекторат над сим вечерком і зволив ласкаво звелічати его своєю присутністю. Чистий дохід призначений на цілі до будівлі. Ціни вступу: 1-рядні крісла 2 К, 2-рядні по 1-50 К, можна вже тепер замовляти в Нар. Торговлі. — Початок точно о 7. год. Програму концерта оповістить ся симі днями.

— **Товариство «Сокол» в Станиславові** устроює в суботу дня 13. грудня с. р. в великій салі «Рускої Бесіди» (ул. Собіського 28.) аматорське представлення з отсею програмою: 1) а) Марш соколів, Я Ярославенка. б) Ой гук мати, Колесса. 2) Монольоф про сотворення світа. 3) а) Цар рика наш Дібро, Воробкевича. б) «Гулялка». 4) Монольоф. 5) Закінчить комедія «Діти Музи». Початок точно о 7½ год. веч. Буде грати залізнична музика. — З огляду на те, що прихід з представлення є призначений на будову гімнастичної хати, та що се є перший концерт молодого «Сокола» і ціни дуже низькі (крісла 1 К), Виділ «Сокола» є одіє ся багато гостей, тим більше — що опісля відбудуть ся андріївські

вечерниці з безплатним вступом. Програма вечерниць богата. Томболя, деклямації, монольоги, бесіди і товариські забави повинні кожного захопити взяти участь, хто лиш желає добрати новому товариству і хто хоче справді забавити ся. Бодрім ся!

— **Миколаївські вечерниці.** Як що року, так і сего року устроює тов. «Руских Жениць» в Станиславові миколаївські вечерниці для дітей. Програма така: 1) Покарана лож, комедія, — відіграють діти. 2) Поява св. Миколая і его науки. 3) Деклямації. 4) Діточий хор. 5) Роздача годинців. — Просимо пам'ятати і лагодити подарунки. За виділ тов.: *Рибчукова, Кульчицка.*

— **Поминальне богослуження** за упокій душі бл. н. д-ра Ізидора Шараненча, професора університету і сенатора Станиславського інститута, відправить ся заходом родини в понеділок дня 8. грудня о год. 8½ рано в церкві Успенія Пресв. Діви.

— **Інавгураційні вечерниці «Академічної Громади»** утворює в середу вечером в локалі «Рускої Бесіди», випали під кожним зглядом дуже світло. Численно зібрана старша львівська громада обох полів і академічна молодь з запалом оплескували поодинокі точки програми. Вечерниці почали ся гарною промовою голови «Акад. Громади» акад. Йосифа Чайківського. Опісля витали нове товариство: проф. Шухевич іменем «Рускої Бесіди», проф. Грушевський іменем руских професорів університету, др. Виростек відпоручник тов.-а «Wspólna Nauka» і студ. техніки Волошка голова «Основи». Далше слідували продукції академічного хору, баритонове сольо акад. Павла Чайківського і гра на фортеп'яні акад. Паникевича. Як хори так солісти нагородили слухачів заслуженими оплесками. По вечерницях відбув ся комерс з промовами в реставрації Соколовського.

— **3 шкільних кругів.** Шкільна рада краєва порішила перенести п. Зубчеського, директора тутешньої учит. семінарії жіночої на управителя семінарії в Станиславові. Місце п. Зубчеського займе кс. Волч, дотеперішній управитель жуж. семінарії у Львові, а на его місце прийде п. Войцеховський, професор станиславської гімназії. (Доносить «Kur. lw.»)

— **Руске свято а засідання міської ради** у Львові. Після регулярного засідання міської ради у Львові не сьміють відбувати ся рускі свята. Тому при отворенні вчорашнього засідання ради президент др. Малаховський був сьобуваним заявити, що через недогляд скликаюча вчора міську раду, але в будучности таке перерожене не повторить ся.

— **Страйки.** Лікарі загального шпиталю у Львові мають застрайкувати з причини, що директор сего шпиталю др. Стажевський часто невідповідно поводить ся з старшими і заслуженими мужами науки.

Страйк фармацевтів і антикарських помічників в Галичині має вибухнути симі днями.

— **Пощестні недуги.** В останніх двох тижнях падаєста було у Львові 7 случаїв коклюшу, 5 дифтерії, 9 віспи, 1 черевного тифу і 23 случаї шкарлатини. В останніх днях появив ся також п'ятнистий тиф.

— **Заручини професора з слухачкою.** Професор градецького університету др. Гвідо Шпіцер заручив ся зі своєю слухачкою паною Іриною Степичівною.

— **Конкурс.** Товариство «Шкільна Поміч» в Коломиї пошукує від 1. лютого 1903. р. головного наставителя до свого Інститута. Обовязки наставителя є: а) моральне домова ведення і надзір над конвікторами, за що відповідає перед Виділом товариства і одержує від Виділу інструкції; б) весь час, коли конвіктори дома, перебувати з ними. — За свій труд дістає наставитель мешкання, харч і пране в Інституті і 20 К місячно; надто вільно ему уділяти лекцій конвікторам за окремою винагородою. Угода обовязує до кінця року шкільного 1903. Подавати ся можуть абітурієнти гімназійальні і академики до 10. січня 1903. р. на руки голови. В Коломиї, дня 1. грудня 1902. За Виділ тов. «Шкільна Поміч»: С. Недільський, голова. Іван Білик, писар.

Наука, штука, література.

В концерті «Льв. Фільгармонії» з 4. грудня взяла участь співачка о європейській славі, пані Жемма Белінчіоні. Фахові рецензенти заграничної преси подавали від давня вісти, що Белінчіоні є тим ливцем артистичним в опері, яким є Сара Бернард в драматі. Як Сара Бернард внесла природний майже реалізм в драму, так і Белінчіоні старає ся сей реалізм внести в оперу. Сара Бернард заполює арітели скалею і ратмікою живого слова — Белінчіоні старає ся заполювати слухача пісню. Белінчіоні — скажано — уважає пісню за средство до викликання сценічних ефектів. Она не служить пісні, а пі-

сня служить їй до вірного, майже реалістичного відображення душі оперової героїні. Белінчіоні є «живою» Сантуцею, Тоскою, Травіатою, Маргаритою і т. д. В своїх оперових виступах кладе она цілу вагу не на саму пісню, а старає ся посредством пісні висказати всі ті психічні моменти, які вложив композитор в музичну свою креацию. «Коли любити, то любити дуже; коли тужити, то тужити цілим єством». Отсе принцип, котрого держить ся мабуть Белінчіоні. Она переймає ся «духом» пісні і фразує її з тим акцентом і з тою субективністю, в який спосіб її душа відчула того «духа». Що артистка була би проте в «своім елементі» більше на естраді оперовій, ніж на концертній — се не дасть ся заперечити. І можна лише жалувати, що Львів не має спроможности, бачити і чути сю драматичну співачку там, де она свобідно обертає ся і куди вкладає ціле своє єство. Артистка відспівала на концерті крім програмових арий з опер Пуччініо («Тоска»), Бойта («Мефісто»), Масканьо («Cavalleria rusticana»), хорошої колісанки з опери Годарда («Joselyn») ще багато надпрограмових нумерів, пр. Масенета «Serenada du pasent», пісню Денци, а вкінці сіла сама до фортеп'яну і заспівала ще незвісні нам дві пісні. Белінчіоні, видко, живе пісню і в пісні. Се артистка о темпераменті наскрізь музикальним. Пісня для неї тим, чим для риби вода. Розумів ся, що техніку співочу посідає артистка вповні, голос її звучний, металевий, а притім — теплий. Стась сценічна. Артистка виступить ще в суботу у Львові.

Оркестральні продукції випали, як заєдно, знаменито. П. Мельцер виконав з житєм увертюру до «Ruy Blas» Мендельсона, п. Челявський випровадив балет з «Проданої судженої» Сметани і дав нам вдруге почути славу симфонію патетичну Чайківського, що не повинна ще довго зійти з концертних програм Фільгармонії. Сеж дійсний жемчуг симфонічний. Він пориває і найбільшого обожателя — вімечкої музики. Н. В.

— **Репертуар Львівської Фільгармонії.** В суботу, 6. грудня «великий концерт фільгармонійний». Другий і останній виступ Жемми Белінчіоні, артистки італійських опер. Програма: 1. Вагнер: Увертюра до оп. «Meistersinger». 2. Чайковський: «Піснь без слів». 3. Ферді: Арія з оп. «Масковий бал», відспіває в тов. орх. Жемма Белінчіоні. — II. 1. Двожак: Симфонічний поемат «Золотий коловороток». 2. Пончеллі: Арія з оп. «Джіоконда», відспіває в тов. орх. Жемма Белінчіоні. — III. 3. Гріп: Норвежські танці. 2. а) Бізель: Арія з оп. «Кармен», б) «La chanson de Fortunio».

В понеділок, 8. грудня «популярний концерт» виступ концертмайстра Вячеслава Гумля.

Вівторник, 9. грудня «концерт симфонічний» при співучасті Ігнатія Фрідмана, п'яніста.

В четвер, 10. грудня «великий концерт фільгармонійний» при співучасті Маврикія Росенталля, п'яніста.

Телеграм.

Мадрид, 4. грудня. Президент міністрів Сагаста вручив королеві димісію кабінету тому що опозиція поводить ся з кабінетом згідно і без поважання.

В Оренсе арештовано анархіста Пульгара. Арештований признав ся, що приїхав з Аргентини, аби убити іспанського короля, але що не стало ему грошей на дальшу дорогу до Мадриду, тому задержав ся в Оренсе.

Париж, 4. грудня. Дієники доносять, що правительством здержало п'янію єпископам в Орлеані, Бесанкон, Амьє і Ніцці. Сі єпископи виставили протест в справі конгрегацій.

Прага, 5. грудня. В наслідок студентських демонстрацій на чеській політехніці ректорат завісив виклади проф. Ваври аж до дальшого зарядження.

Париж, 5. грудня. Палата послів почала вчора дискусію над проектом закона о цукровім податку.

Яворів, 5. грудня. Вчора ув'язнено директора тутешнього Credit-Verband у, Макс. Мецгера за обманства при векселях.

— Виказ жертв на прибори і габінети виділо-
вої школи ім Шевченка у Львові — за подоліст с.
р.: п. Білецька, заст. директора сєї школи 100 К,
путники рускі в Римі на руки п. О. Барвінсько-
гої (враз з щедрою жертвою Високопреосв. Ми-
трополита) 164 К 36 с., о. Куліцький з Тернопо-
ля 2 К 50 с., п. Я. Кульчицька з Богородчан 2
К, п. І. Зарицький зі Львова 1 К, п. Т. Рєвакович
радник зі Львова 10 К, п. Олена Бурбель з Го-
родиславич 1 К, Лев Герасимович, радник суду
з Рогатина 10 К, Мир. Кимакович, судия з За-
ліщик 6 К, О. Мелешкевич з Вікна 5 К, о. Ку-
ницький з Станиславова 3 К, О. Кобриневич 5 К,
Йос. Кульчицький, радник з Самбора 10 К, Вол.
Гвятишак асист. почт. зі Львова 10 К 5 с., А.
Алискевич зі Львова 3 К, Р. Алексєвич з Уг-
нова 10 К. — Разом зложили згадані Добродії
квоту 342 К 91 с., за що складає Ім Товариство
Педагогічне і Заряд школи щирю подяку. —
З огляду на короткий речинець (двох місяців) і
поважну суму (657 К 9 с.), яку випадає після
інтенцій Жертводавця зібрати, аби других 1000
К доповнити, упрішасяє усьлію щирих Патріотів
спішити з жертвами. Сего усьлія не може-
мо ніяк обійти, а потреба є дійсна і нагяча. —
З Тов-а Педагогічного: А. Алискевич, касиєр,
ул. Кльоновича ч. 7.

COLOSSEUM Ernesta Thorni
у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. С. нїшна

Найславнїша програма!
від 1 до 16. грудня 1902.

При співучасті військової музики 30. н. п.

1) Увертура. Реклямограф. 2) Gizela Konrady, тирольська співачка. 3) Ernesto Felden, блискучий трансформатор. 4) Hohenfels, польська співачка. 5) George Jackson, мури-ек-центрик. 6) Дружина Александров, українські співачки і танцюристи. 7) Орхестра. 8) Арабська дружина Hadji Mohamed. 9. La belle et Celebre Heliosa Tit comb, зі своїм тансером Стефаном Moscaigno, полуднево-американська співачка і тансерка. 10) Григорий Hartman, ілюзіонїст. 11) Американський біоскоп, Алї Баба і 40 опришків. 12) Марш.

Що дня о 8. год. вечером велике предст-
авленє. В неділю і свята два представлєня. Пятницї High-Life представлєня. Білєти вчашї-
не можна замовляти і набути в конторі Ілїон
при ул. Кароля Людвига ч. 9. у Львові

Найновїший твір
Л. Лопатинського
„ПАРАЦЯ“

комедія в 3 актах зі співачами
(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним новільним гумором і жвавим діяльогом. Ся комедія збогачує знатно галєрію типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до мистав по читалинях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії унослїдженєм недотепю, але протинно має нагоду посміятися ся трохи і з містових літників. Попри те все сїй твір несе на собі знамя етичної і патріотичної свідомости.

— Цїна 2 кор. —

Набути можна у наклдчика С. Горука у Львові, пл. Домбровського ч. 1, і в кнїгарнїх.

НАКЛАДОМ ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

Сольо терно

оповіданє з льотерийних пригод.

— Цїна 30 сот. —

Набути можна в Стівропїгїєйськїй кнїгарнї.

Читайте!

Читайте!

Повне виданє Творів **ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**
коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевїший збірник сих творів п. а. „**ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА**“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір європейських класиків, сторїн 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опу-
сту. Висилає ся тільки за надїсланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРІЯ „ПРОСЬВІТИ“ у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Товариство взаїмних обезпечєнь
Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

є одним руським Товариством асекураційним.

Фонд „Дністра“ з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервний	386 402 кор. 83 сот.	разом
Резерв премої	205 227 „ — „	
Резерв спеціальний	6 000 „ — „	
Фонд смертальний	47 753 „ 76 „	645 333 кор. 59 сот.

„Дністер“ обезпечає будинки як також збіжє і пашу протів шкідливых. Вєтри ВП. Ординарїати припоручає „Дністер“ Вєч. Духовєнству і вєім вірним.

Оплата премїї в „Дністрі“ є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє „Дністер“ між своїх членів яко зводити. В р. 1900. і 1901. вносивє зворот 8%.

Шкоди виплачує „Дністер“ дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегат м і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив „Дністер“ 5,075 відшкодовань в сумі 2,656 787 кор.

Члени „Дністра“ можуть без перешкоди затягати позички в Банку краєвїм і каєах оцїдноїсти. бо каси ті приймають полієи „Дністра“ при доплатї гіпотєчїх.

На житє можна обезпечити через „Днітер“ — капітали на дожитє, посмертні капітали, пенсії, ренти і т. д. — краківським Товаристві, а з провізїї від тих обезпечєнь гістєпає „Дністер“ частє на рускі добродїїні цілі.

Агенції передає „Дністер“ рїдє селянам, господарям, особливѡ де нема „Дністра“. Агенти заробили 349 486 кор. провізїї.

Селянє! убігайте ся тільки в агенції „Дністра“.

Розклад поїздів залїзничих обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий шєля часу середнѡ-європейського).

Поїзд		Поїзд	
посп. особ.		посп. особ.	
приходить о годинї	до Львова	відходить о годинї	зі Львова
6:10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня	6:25	до Сучави, Жидачева, Керемезе, Потутор
6:20	з Чернівців (Іцкан, Галац), Чорткова	6:30	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний
6:50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.	6:43	дв. Підзамче
7:45	з Янова	6:55	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
7:40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8:30	до Кракова (Відня, Праги), Берліна
8:00	на дв. головний	8:40	до Лавочного, Хирова, Калуша
8:10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9:09	до Янова
8:15	з Сокаля, Рави рускої	9:15	до Янова
8:50	з Кракова, Відня, Праги, Берліна	9:50	до Белзї, Сокаля, Любачова
10:25	з Ряшова, Любачева	10:30	до Чернівців, Потутор
11:55	з Станиславова (Керемезе, Потутор)	10:40	до Геріонола, Потутор, дв. Підз.
1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	10:57	дв. гол.
1:23	з Янова	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і свята
2:20	з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.	2:15	до Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділю і свята
2:35	на дв. голов.	3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
3:14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	3:15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
4:40	з Самбора, Стрия, Скольного (1/5-30/9)	3:25	до Брухович від 1. мая до 15. вер.
5:11	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.	3:30	до Ряшева, Хирова, Любачева
5:35	на дв. голов.		
5:40	з Чернівців, Іцкан		
5:50	з Кракова		
Між		Між	
6:00	з Сокаля, Белзї і Любачева	6:10	до Станиславова, Жидачева
8:04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	6:20	до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
9:12	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни
9:20	з Чернівців, Букарешту	6:35	авід 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно
9:25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і св.)	7:10	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		8:16	до Сокаля і Рави рускої
8:40	з Кракова, Відня, Берліна) Ясла, Ровнадова	8:25	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)
2:31		9:00	до Перемїшля
10:03	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)	9:20	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
10:02	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.	9:20	дв. Підзамче
10:20	на дв. голов.	10:05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.
10:50	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша	10:30	до Іцкан, Чорткова
3:14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче	11:00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
8:35	на дворець головний	11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11:32	дв. Підзамче
		4:15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
		5:50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна чєлїть ся від 6 годинї вечером до 5 годинї 59 минут рано.

Час середнѡ-європейський рїхнїть ся від часу львівського о 38 минут, а іменно 12 год. часу середнѡ-європейського = 12 год. 38 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залїзничїх департаменту (ул. Красїцких ч. 5) у Львові поєнєє в справах залїзничїх, продаж білєтїх всїякого роду і т. д. і т. д.

Контора вимїки

ц. к. упр. гал. акц.

Банку
Гіпотєчного

2 купує і продєє

вєякі

папєри цїнні

і МОНЕТИ

по найдешевшїм кур-
сї деннїм не чїслячи ніякої
провїзїї.